

Novice iz domačih krajev

Beograjski nadškof na obisku v Mariboru in na Ptujski gori. Sredi minulega tedna je prišel v Maribor beograjski nadškof dr. Josip Ujčić. Ogledal si je v spremstvu našega g. škofa dr. I. Tomažiča prenovljeno stolno cerkev, muzej v mariborskem gradu in gradnjo novega bogoslovja. Dne 24. oktobra je obiskal v spremstvu g. škofa dr. Tomažiča tudi Ptujsko goro. Ogledal si je znamenitosti slovite romarske cerkve in dela na zunanosti, katera ravno dokončujejo.

Smrtno ponesrečil pri popravljanju strehe. Vinko Breznik, 59 letni mali posestnik iz Bukovske vasi pri Dravogradu, je popravljaval s svakom Ivanom Hartmanom streho. Ko je šel navzdol po strehi, sta se zlomili pod njim dve lati, padel je v globino ter dobil tako hude poškodbe, da jim je podlegel v slovenjgraški bolnišnici.

Smrt pod vozom. V Belšaku pri Mežici je vozil Rok Srebre iz Halinovega gozda steljo za posestnika Heleja. Na največji strmini se je naložen voz, v katerega so bili vpreženi volji, nagnil in je Srebre hotel preprečiti prevrnitev s tem, da je skočil k vozu in ga podprl z rameni. Pretežkega voza pa Srebre ni zadržal, ampak se je breme prevrnilo nanj in ga je tako stisnilo, da so ga potegnili izpod voza mrtvega.

Umrl na posledicah padca pod voz. Jožef Kresnik, 66 letni dninar iz Starega trga pri Slovenjgradcu, je vozil apno. Pri Suhem dolu je padel pri vožnji navzdol pod voz. Zdrobilo mu je desno nogo in dobil je tako hude notranje poškodbe, da jim je podlegel v slovenjgraški bolnišnici.

Kolesarska nesreča zahtevala smrtno žrtev. V Cogetincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah je podrl na cesti neznan kolesar 72 letnega kočarja Ivana Brotšnajderja, ki je obležal na cesti. Po nesreči je kolesar kar zdijval naprej. Povoženega so prepeljali na njegov dom, kjer je pa podlegel notranjim poškodbam. Orožniki so iskali pobelega kolesarja in so ga izsledili v Mariboru.

Ob štiri prste na roki. V Hočah pri Mariboru je odrezala cirkularka pri delu na žagi 39 letnemu Ivanu Poljancu kar štiri prste na levi roki. Ponesrečen se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Otrok utonil v jarku. Pred dnevi se je v Gomilicah v Prekmurju pripetila Rajovi družini nesreča, ki je zahtevala življenje dveletne deklice. Domači so se namreč odpeljali na polje in vzeli s seboj tudi otroka. Da pa ga ne bi zeblo, mu je mati skrbno zavila roke v

ruto, kar je bilo za otroka usodno. Ko so bili domači na drugem koncu njive, je otrok padel v jarek, v katerem je bilo precej vode, ter utonil, preden so se starši vrnili in bi mu mogli pomagati. Ta nesrečen slučaj je po vsej okolici vzbudil veliko sočustvovanja, a daje vsem glasen opomin, da otrok ni dobro puščati samih, ker nesreča nikdar ne počiva.

Dva hudo poškodovana se zatekla v celjsko bolnišnico. Ko se je 16 letni slikarski vajenec Karel Rekar iz Celja peljal v petek s kolesom s Polzele, je padel tako nesrečno, da je dobil hude poškodbe na glavi in tudi na znotraj. Pri delu v tekstilni tovarni - Vitanju je v petek zgrabil stroj 22 letnega tkalca Miloša Štruca za čeljust in ga hudo poškodoval. Omenjena hudo poškodovana sta se zatekla po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Pri žaganju drv ob tri prste. Friderik Cokan, 51 letni dninar iz Celja, je pomagal blizu celjskega mestnega pokopališča pri žaganju drv. Pri delu mu je odbila cirkularka kar tri prste na levi roki.

Smrtna nesreča rudarja. V Hrastniku se je zgodila smrtna nesreča, ki je tirjala življenje rudarja Jožefa Urlepa iz Hrastnika. Omenjeni je zmetaval s tovarišem krajnika v jašek tako, da je bil on pod jaškom, tovariš pa je metal deske v jašek. Pred delom sta dogovorila znake, kdaj bosta pričela, oziroma nehala z metanjem. Ko je tovariš metal ter dal Urlepu znak, ni dobil odgovora. Šel je pogledat pod jašek in je našel pod krajniki Urlepa mrtvega. Urlepu je prišlo najbrž slabo, zgrudil se je nenadoma in krajniki, ki so prileteli nanj iz višine, so povzročili smrt. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo.

Smrtna žrtev nesrečnega naključja. Sredi minulega tedna se je podal g. Drago Prinčič, poštar v Nemški Loki na Kočevskem, v družbi šolskega upravitelja v svoje lovišče. Ustavila sta se pri delavcih in se razgovarjala z njimi. Prinčič je snel z rame nabito puško in jo prislonil k nogam. Puškino kopito je nenadoma zdrsnilo, orožje se je sprožilo in naboj je zadl poštarja v trebuh in izstopil na hrbtu. Ponesrečenega so dvignili in ga odnesli na dom šolskega upravitelja iz Nemške Loke ter poklicali zdravnika iz Kočevja. Ko je pribrel zdravnik, je bil po nesrečnem naključju obstreljeni že mrtev. Prinčič zapušča ženo z dvema otrokoma.

Konj ubil orača. Jernej Kenda, 41 letni posestnik v Zalem logu pri Železnikih na Gorenjskem, je oral s parom konj, katerega je poganjal njegov šestletni sinko. Pri obračanju je en konj, katerega si je Kenda izposodil za

Da je

ASPIRIN

originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Oglas reg. pod št. 9. 7257 od 23. marta 1940.

oranje, brenil orača v levo stran prs tako močno, da se je zgrudil ter obležal mrtev. Kenda zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke od petih mesecev do šest let.

Zaradi neprevidnega obnašanja nevarno obstreljen. Na Primskem pri Kranju je Božičeva tovarna, koje nočni čuvaj je Franc Verbič. Čuvaj je opazil ob treh zjutraj v temi človeka, ki se je vzpenjal na ograjo. Pozval je neznanca, naj izgine ter oddal svarilni strel. Ker pa tujec le ni zbežal, je telefoniral čuvaj policijski stražnici v Kranju, da hoče nekdo vlomiti v tovarno. Medtem ko se je mudil Verbič pri telefonu, je neznanec preskočil ograjo in se je skril na vrtu za cipreso. Na vrtu ga je izsledil od čuvaja izpušeni pes. Čuvaj se je previdno bližal nočnemu obiskovalcu. Ko je pa videl, da sega neznanec v žep, je oddal dva strela, ki sta zadela in je tuji moški obležal na mestu v mlaki krvi. V obstreljenem so prepoznali Hinka Podjavoršeka iz Kranja, katerega so prepeljali hudo ranjenega v Ljubljano. Podjavoršek je dobil en strel v glavo in enega v prsa. Nesreče čuvaj ni zakrivil, pač pa trgovec sam, o katerem se še ne ve, ali je zablodel v temi proti tovarni in zakaj se je tako neprevidno vedel. Zardeva bo pojasnjena, ko bo obstreljeni lahko zaslišani.

Cortezova oporoka. Angl. zgodovinar Conway, ki živi v Mehiki in si je pridobil sloves kot specialist za dobo, ko so Španci zasedli Mehiko, je objavil izvirno Cortezovo oporoko, ki jo je ta podpisal 11. okt. 1547 v Sevilii. Leta 1927. jo je v nekem tamkajšnjem arhivu odkril pater Mariano Cuevas.

Dolgočasna knjižnica. Najbolj čudno knjižnico na svetu ima menda italijanski filmski ravnatelj Rio Caselli v Rimu. Ze 25 let zbira po vsem svetu knjige, in sicer najbolj dolgočasne knjige, kar jih more dobiti. — Do danes je njegova knjižnica narasla že na 8600 knjig. Pred kratkim je neki znan italijanski pisatelj pozval Casellija na dvoboj, ko je iz ust njegovega brata zvedel, da je nena-

Junak divjine

Ameriški roman

16

»Poznate to pisavo?«

Robin je pozorno ogledoval naslov: Gospodična Marija Linscott, Crucero. Čez čas je odkimal in odgovoril:

»Ne vem, kdo bi mogel to pisati. Starinska pisava. Toda čakajte, gospodična, morda vam bom mogel pomagati. Indijanelec je rekel, da če bi denar prišel nazaj...«

Glavo je naslonil v dlani in razmišljal. Marija ga je nestrpno opazovala.

»Kaj je rekel?« si je mož godel polglasno. »Nesrečna pozabljenost!«

Tako je minulo nekaj trenutkov. Tedaj je Robin nenadoma treščil po mizi in veselo vzkliknil:

»Živijo! Rešena sva! Gospodična, presneto srečo imate! Danes je šestnajstega. In Indijanelec je bil rekel, da se bo tega dne oglašil, povprašal po denarju in ga odnesel, če bi prišel nazaj. Zdaj bova pač počakala. Če bo mož držal besedo, ga bova kmalu videla, ker so Indijanci navadno bolj rani obiskovalci.«

Marija se je zahvalila. V njenem srcu se zažarela iskrica upanja.

Robin ji je ponudil stol. Sedla je in opazovala ljudi, ki so prihajali in odhajali. Farmerji in covboji so si podajali kljuko. Eni so šli, drugi prišli. Poštar je nenehoma imel delo. Vse je opravil z neko lahkoto. Bil je pravi Amerikanec. Pri delu je našel čas še za dovtipe in reklamo. Fante je navduševal za najbližjo nogometno tekmo. Damam — ko se je od časa do časa katera pojavila — je priporočal najnovejša mazila za nego lepote in odpravo peg. Mariji se je zdelo, da sedi v kaki majhni trgovini, kjer mladi pomočniki in vajenci zabavajo kupce ter jim ponujajo in priporočajo vse mogoče stvari.

Ko je promet za trenutek ponehal in je Robin začel govoriti o vremenu, ga je Marija spet vprašala:

»Ali res ne veste za mesto Rotenburg?«

Robin, ki se je rad pobahal s svojim zemljepisnim znanjem, je odgovoril samozavestno:

»Kako ne bi vedel!«

Ko pa je Marija vstala in hotela vedeti, kje leži to mesto, se je nekam kislo nasmehnil in se z negotovimi koraki bližal zemljevidu Zedinjenih držav, ki je visel na steni.

»V Nevadi ga morate iskati,« je pripomnila Marija. »Nekje blizu mora biti.«

Robin jo je pogledal negotovo: ni vedel, ali resno misli ali pa se norčuje iz njega. Potem je šel na drugo stran sobe: tam je visela karta Nevade.

Kako se gradi cesta Maribor—Fram? Na cesti Maribor—Fram je sedaj zaposlenih 350 delavcev, dosežani izdatki pa znašajo 700.000 din. Dela se na petih mestih. Na prvem odseku med Framom in Slivnico se gradi večji nasip, podporni zid, ter se razširjajo mostovi. Med Slivnico in Hočami se pri Čreti gradi zaradi preložitve ceste velik nasip, delajo dva nova objekta, eden pa se razširja. V Bohovi se vršijo dela pri razširitvi dveh propustov, dviga se cestni nasip ter se razširja namakalni jarek. Na Tézem so dela že tako napredovala, da bo to jesen končana podlaga do Betnavske ceste ter se bo najbrž že letos izvršilo tlakovanje. — Režijskemu odboru primanjkuje tehničnih strokovnjakov, saj ima le štiri strokovnjake, potreboval bi jih pa sedem, r. d. tega, ker se mora sprosti pravljati stari načrt ceste, predviden na 8 m širine, dočim je gradbeno ministrstvo odredilo 9 m široko cesto. Poleg tega je bilo mnogo članov režijskega odbora ravno takrat, ko bi se moralo začeti z delom, na orožnih vajah. Tudi prvotni načrti ravnih železnih mostov se morajo po odredbi gradbenega ministrstva spremeniti v obokane mostove iz železobetona. Veliko oviro predstavlja vprašanje vzdrževanje prometa na cesti. Primanjkuje tudi prevoznih sredstev za dovoz potrebnega materiala, poleg tega pa manjka še izvežbanih delavcev. Poleg vseh naštetih težav dela vseno hitro napredujejo in bodo letos napravljeni že vsi objekti, večji nasipi, tako da bo cesta do pomladi pripravljena za napravo gornjega tlaka iz betona in granitnih kock, kar pa bodo prevzeli zasebni podjetniki. 7 km ceste bo betonirane, 3 km pa tlakovane z granitnimi kockami. Seveda je vse delo odvisno tudi od vremena.

Živahno delovanje mariborskih gasilcev. V Mariboru se vežba na posebnem gasilskem tečaju na Koroški c. 12 nad 100 Mariborčanov. Med njimi so številni ugledni Mariborčani, kot industrijci, trgovci, uradniki, obrtniki, kakor tudi pripadniki delavskih slojev. Tečajniki so obvezniki tako zvane »pomožne vojske«, ki je bila nedavno pri nas vpeljana. Na tečaju opravljajo obvezniki zanimive, precej naporene vežbe.

Nov potreben most v Pesnici. Od Sv. Marjete niže Ptujja poročajo: V Zamušanih pri Sv. Marjeti niže Ptujja grade v polnem teku nov betoniran most čez Pesnico. Stari leseni most je že odslužil in je ogrožal promet s težkimi vozili. Ker teče tod državna in mednarodna cesta, je bilo nujno potrebno, da so končno pričeli z gradnjo novega mostu. Obenem bodo odpravili na tem mestu oster in nepregleden ovinek ter zgradili del nove ceste, ki bo tekla nekoliko niže Pesnice. Tako bo državna cesta tu izravnana v precejšnji daljavi.

Jabolčna mladika v cvetju. Na Dobravi 24 pri Podlunšku v okolici Slov. Konjic je pregledoval hišni gospodar zadnje dni svoj sado-nosnik. Iz sadonosnika je prinesel domačim pokazat sveže poglano jabolčno mladiko, na kateri je bilo precej cvetja in eno kot oreh debelo jabolko. Naročnica našega lista Stanislava Podlunšek je poslala uredništvu lepo razvit jabolčni cvet z omenjene mladike, ki se je tako bujno razcvetela pozno na jesen.

Lov na divje svinje. Divje svinje so se neverjetno razmnožile po spodnjih krajih in delajo na poljih ogromno škodo. Da bodo te škodljivce vsaj nekoliko razredčili ali vsaj vznemirili, je določen uradni pogon na to divjad. V nedeljo, 10. novembra, v primeru slabega vremena pa 17. novembra bo uradni pogon na divje svinje v loviških kozjanske in pilštanske občine. Sestanek lovcev bo ob 7 zjutraj v Lesičnem pri Pilštanju. Za vodjo lova je določen trgovec Ivan Veršec iz Podčetrčka, za njegovega pomočnika pa gozdni čuvaj Fran Valant iz Pilštanja. Lovci so vabljeni, da se udeležijo lova.

Zadnji slovenski vojak iz bitke pri Kustoci umrl v Ljubljani. V Ljubljani je umrl v starosti 94 let Janez Korček, zadnji Slovenec iz bitke pri Kustoci leta 1866. Rajni se je rodil leta 1846. v okolici Vrhnike. Ko je odslužil vojake, se je pečal z lesno trgovino in gostilniško obrtjo.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

Požari

Velik nočni ogenj je izbruhnil iz nepojasnjenega vzroka na Janževem vrhu pri Selnici ob Dravi v gospodarskem posloju posestnika Alojza Šerbinek. Od poslopja, ki je pogorelo, se je razširil ogenj še na sosednje skladišče lesa, ki je tudi vpepeljeno. Uničene so precejšnje zaloge krme, šest voz, težek tovorni avto ter mnogo drv. Gasilci so se morali omejiti pri gašenju na obrambo sosednjih poslopij. Škodo cenijo na četrtilijona dinarjev.

V Selnici ob Muri se je pojavil rdeči petelin v gospodarskem posloju Bogomira Gornika. Šentiljski gasilci so oteli hišo in preprečili, da se požar ni razširil. Pogorelec je oškodovan za 50.000 din, zavarovan pa je bil le za 8000 din.

Podtaknjen nočni požar je vpepelil gospodarsko poslopje posestnika Antona Šternana iz Pavlove pri Ormožu. Zgorela je tudi krma in več poljedelskih strojev. Škoda znaša 50.000 din. — Naslednjo noč je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Ivana Petka na Hardeku, ki je sosedna vas Pavlovec. Petek je oškodovan za 35.000 din. Pri obeh posestnikih gre za istega požigalca. Rogorelca sta zelo hudo prizadeta, ker sta bili poslopji nizko zavarovani.

V Zg. Bistrici pri Slov. Bistrici je zgorela 30.000 din vredna žaga posestnika Leopolda Gregoriča. Zavarovalnica je komaj polovična.

V Misljnu so zgoreli hlevi veleposestnika Arturja Pergerja in stanovanjsko poslopje, v katerem je prebivalo šest delavskih družin. Požar je bil podtaknjen iz maščevanja, ker so mlademu snubcu prepovedali stik z 19 letnim delavskim dekletom, ki je prebivalo v požganem posloju.

Dne 10. oktobra je ponoči nenadoma začelo goreti v Fokovcih v Prekmurju pri posestnici Karolini Lajnsček. Ker je bila shramba za seno le-sena, jo je ogenj v kratkem času vpepelil, kljub prizadevanju gasilcev, da bi požar omejili. Škoda znaša okrog 30.000 din, zavarovalnica pa znaša manj. Vzrok požara še ni znan.

V nastopu prvega mraka je začelo v Šalovcih v Prekmurju goreti gospodarsko poslopje posestnika Štefana Matuša. Zgorelo je mnogo sena, gospodarskega orodja in polno drugih stvari. Da se požar ni razširil na sosednja poslopja, gre zahvala požrtvovalnim gasilcem, ki so bili štiri ure s svojo motoriko na delu. Poslopje je bilo zavarovano za 4000 din, škode pa je nad 50.000 din.

Tihotapei ob 40 kg saharina. V Gradišču pri Sv. Duhu na Ostrém vrhu ob severni meji so naleteli graničarji v noči na skupino tihotapcev, ki je nosila nahrbtnike. Ko so bili švercarji pozvani na stoj, so se spustili v beg. Dva sta odvrгла nahrbtnika, da bi laže ubežala. Graničarji so pobrali odvrženo breme in našli 40 kg saharina. Na mestu najdbe odvrženih nahrbtnikov sta se pojavila naslednjega dne tihotapca Ladislav Lavrenčič iz Vurberga pri Ptujju in Rudolf Lep iz Gradišča, občina Selnica ob Dravi. Prijeta tajita, da bi bila v kakšni zvezi z zaplenjenim saharinom.

Kaj vse povzroči preobilo zaužita pijača? K Sv. Ani v Slovenskih gorah so se natepli iz sosednjih župnij razgrajči in pretepači, ki so v pijanem stanju povzročili med miroljubnimi ljudmi pravi pokolj in so počenjali divjaštva, nad katerimi se bodo še dolgo časa zgražale Slovenske gorice. Divjaki so vlomili v neko viničarijo in so se oborožili s sekirami. Do glavnega navala podivjanih fantov je prišlo, ko so bile končane večernice. Kot žrtev teh surovin je obležal mrtev 28 letni Anton Bračko, ki je prišel slučajno k Sv. Ani, da bi dobil tamkaj odrezke šip, katere je hotel porabiti doma. Pijanci so ga napadli s sekirami in so mu presekali stegno tako, da je izkruval. 18 letnega Janeza Šobra, ki je prihajal iz cerkve od večernic, so zabodli z nožem v hrbet in so ga morali odpeljati v mariborsko bolnišnico. Ranjeni so bili še Franc Vodenik, Jožef Lampl in Kavčič, ki so pa ostali v domači oskrbi. Šele proti večeru, ko se je banda kakih 15 razgrajčev porazgubila, so prišli orožniki iz oddaljenega šent Lenarta in so nekaj od teh divjačin zaprli.

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

»To je najboljši zemljevid na svetu,« je pripomnil. »Če ima katera vas samo tri hiše, je že zaznamovana. Poglejva torej!«

Mož se je že potil od iskanja, toda Rotenburga ni našel. Nazadnje je izjavil:

»Prisežem na to, da v Nevadi ni nikakega Rotenburga!«

Marija je spet sedla. Robin pa je telefoniral svojemu tovarišu v sosednem mestu. Tudi tam niso vedeli za Rotenburg.

Marije se je polasčala žalost. Robin pa je spet imel precej dela. Tako so minevale ure.

Okrog enajstih se je prikazal Indijanec na pragu. Marija je kar oživila, ko ga je zagledala. Tujec je pozdravil in vprašal:

»Je denar prišel nazaj?«

»Ne,« je odvrnil Robin.

Nato je pokazal na Marijo in nadaljeval:

»To je tista dama, kateri si bil poslal denar. Govoriti hoče s teboj.«

Indijanec je šele zdaj opazil Marijo. Nasmehnil se je, stopil pred njo in se globoko priklonil:

»Ti si Marija Linscott?«

»Da,« je prikimala Marija.

Iz torbice je potegnila ovitek, ki ga je bila prej pokazala Robinu. Indijanec ga je dolgo ogledoval. Potem

je pogledal skozi okno na ulico, nazadnje se je spet ozrl na Marijo. Vrnil ji je ovitek in je hotel oditi.

Marija je skočila za njim, ga zgrabila za roko in zadržala. Bala se je, da ji bo Indijanec ušel, ne da bi ji pojasnil zagonetko. Obupno ga je pogledala in prosila:

»Poglej, kako pismo sem dobila!«

Pri tem je potegnila pismo iz ovitka. To pismo je bilo zanjo velikega pomena. Po pisavi se je dalo sklepati, da je moral biti pisec zelo star. Vsebina pisma je bila naslednja:

»Draga gospodična Linscott! V časopisu sem čital obvestilo, da se je izgubila listina, s katero je vlada priznala Vašemu dedu Abrahamu Linscottu lastninsko pravico do Rajskega dola. Vknjižba se je bila izvršila v mestu Rotenburg. Tam Vam lahko dajo prepis. Iz Hilla potujte na konju. Morda nimate dovolj denarja, zato Vam pošiljam dve sto dolarjev. — Lavrencij Mylke.«

Indijančeve oči so nekaj časa blodile po papirju, potem pa je naredil nekam obupno kretnjo.

»Ta človek ne zna čitati,« je pripomnil Robin.

Marija je žalostno pogledala Indijanca.

»Ne znaš čitati?«

Mož je stresel z glavo.

»Toda človeka, ki je denar poslal, moraš poznati.

Kdo je ta Lavrencij Mylke?«

vačni knjigoljub uvrstil kar 11 njegovih knjig v to zbirko.

Telesna velikost in hrana. V skandinavskih deželah so v zadnjih letih proučevali telesno velikost povprečno na 20 letnih vojnih obveznikih. Telesna višina obveznikov je po statistikah iz l. 1915 do 1938 stalno naraščala, in sicer na švedskem od 1718 do 1742 mm, na norveškem od 1706 do 1736 mm, na danskem od 1688 do 1712 mm. V tem času je bilo opaziti zastoj le v letih od 1930 do 1933, torej v dobi gospodarske krize, medtem ko se je krivulja v naslednjih letih spet strmo dvigala. Iz števil je razvidno, da je telesna višina neposredno v zvezi z načinom prehrane. Razlika je največja na norveškem, kjer je bila pre-